Kalanova Mohigul

Samarqand iqtisodiyot va servis insituti Marketing kafedrasi

Maxammatov Behruz Salimboy o ‘g ‘li

Samarqand iqtisodiyot va servis institute

servis fakulteti 1-bosqich talabasi

e-mail: behruzverse@gmail.com

KREATIV FIKRLASH VA UNING ZAMONAVIY TA’LIM TIZIMIDAGI AHAMIYATI

Annotatsiya

Mazkur maqolada kreativ fikrlash tushunchasining nazariy asoslari, uning shakllanish omillari hamda zamonaviy ta’lim tizimidagi o‘rni ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, kreativ fikrlashning asosiy komponentlari, uni rivojlantirish usullari va shaxsiy hamda kasbiy faoliyatdagi ahamiyati yoritiladi. Maqolada kreativlikni rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar, mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish ko‘nikmalarining roli alohida e’tiborga olinadi. Tadqiqot natijalari ta’lim jarayonida kreativ kompetensiyalarni rivojlantirish hamda yoshlarning intellektual salohiyatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so‘zlar

Kreativ fikrlash, ijodkorlik, innovatsiya, mustaqil fikrlash, muammoli vaziyat, ta’lim tizimi, kreativ kompetensiya, tafakkur, g‘oya, intellektual rivojlanish.

Kirish

Hozirgi globallashuv va texnologik taraqqiyot davrida inson kapitalining sifati jamiyat rivojlanishining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, zamonaviy mehnat bozori nafaqat bilimli, balki yangicha fikrlay oladigan, muammolarga noodatiy yechim topa oladigan kreativ shaxslarni talab qilmoqda. Shu bois kreativ fikrlashni rivojlantirish masalasi ta’lim tizimining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylanmoqda.

Kreativ fikrlash — bu shaxsning yangi g‘oyalarni ilgari surish, mavjud muammolarga noodatiy yondashuv topish va innovatsion yechimlar ishlab chiqish qobiliyatidir. Ushbu maqolaning maqsadi kreativ fikrlashning mohiyatini ochib berish, uning rivojlanish omillarini tahlil qilish hamda ta’lim jarayonidagi ahamiyatini asoslashdan iborat.

Asosiy qism

Kreativ fikrlash tushunchasi va mohiyati

Kreativ fikrlash — bu an’anaviy tafakkur doirasidan chiqib, yangi va samarali g‘oyalarni yaratish jarayonidir. U faqat ijodiy sohalarga emas, balki iqtisodiyot, texnologiya, boshqaruv va kundalik

hayotga ham bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Kreativlik shaxsning intellektual faoliyatida muhim o‘rin egallab, innovatsion rivojlanishning asosiy drayveri hisoblanadi.

Kreativ fikrlashning shakllanish omillari

Kreativ fikrlash bir qator omillar ta’sirida shakllanadi:

- erkin va mustaqil fikrlash muhitining mavjudligi;
- ta’lim jarayonida muammoli vazifalarning qo‘llanilishi;
- motivatsiya va qiziqish darajasi;
- ochiq fikr almashish va muhokama madaniyati;
- xatolardan qo‘rqmaslik va tajriba qilish imkoniyati.

Mazkur omillar yoshlarning kreativ salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Kreativ fikrlashning asosiy komponentlari

Kreativ fikrlash quyidagi asosiy elementlardan iborat:

- **Moslashuvchanlik** — turli nuqtai nazardan fikr yurita olish;
- **Originallik** — noyob va yangi g‘oyalarni ilgari surish;
- **Ravonlik** — ko‘p sonli g‘oyalarni tez ishlab chiqish;
- **Aniqlik** — g‘oyalarni rivojlantirish va asoslash qobiliyati.

Ushbu komponentlar birgalikda shaxsning ijodiy tafakkur darajasini belgilaydi.

Kreativ fikrlashning ta’lim tizimidagi o‘rni

Zamonaviy ta’lim tizimi faqat bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki o‘quvchilarning fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yo‘naltirilgan bo‘lishi zarur. Kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun quyidagi usullar samarali hisoblanadi:

- interaktiv va innovatsion metodlardan foydalanish;
- loyiha asosida o‘qitish;
- muammoli vaziyatlar yaratish;
- guruhli ishlash va muhokamalar;
- mustaqil tadqiqot faoliyatini rag‘batlantirish.

Bu yondashuvlar o‘quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlashni shakllantiradi.

Kreativ fikrlashning amaliy ahamiyati

Kreativ fikrlash shaxsning nafaqat ta’lim jarayonida, balki kasbiy faoliyatida ham muhim rol o‘ynaydi. U:

- muammolarni samarali hal qilish;
- innovatsion mahsulot va xizmatlar yaratish;
- raqobatbardoshlikni oshirish;
- qaror qabul qilish jarayonini takomillashtirish imkonini beradi.

Shu bois kreativlik zamonaviy mutaxassis uchun zarur kompetensiyalardan biri hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, kreativ fikrlash zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biridir. Uni rivojlantirish ta’lim tizimining asosiy vazifalaridan biri bo‘lib, bu jarayon yoshlarning intellektual va ijodiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Kreativlikni qo‘llab-quvvatlovchi muhit yaratish, innovatsion metodlarni joriy etish va mustaqil fikrlashni rag‘batlantirish orqali yuqori natijalarga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘lmasov A., Vahobov A. Iqtisodiyot nazariyasi. — Toshkent: Iqtisodoliya, 2014.
2. Torrance E.P. Creativity in the Classroom. — New York, 1995.
3. Robinson K. Creative Schools. — London, 2015.
4. De Bono E. Lateral Thinking. — New York, 2000.
5. Amabile T. Creativity in Context. — Boulder, 1996.
6. Begimqulov U. Pedagogik innovatsiyalar. — Toshkent, 2018.
7. Zamonaviy ta’lim texnologiyalari bo‘yicha ilmiy maqolalar to‘plami. — Toshkent, 2022